

KITARTÁS

A „KITARTÁS” KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 19.

Ahol előfizetések és hirdetések felvételnek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

TURTSÁNYI VILMOS.

Máv. fogalmazó.

A »Kitartás« egyesület alapszabályait a nmélt.
m. kir. belügyminiszterium 132.142.908. szám alatt
hagyta jóvá. V a.

Előfizetési ár egy évre 6 kor. Egyes szám ára 50 fill.

Értesítés.

Uj alapszabályaink jóváhagyást nyer-
vén, értesítjük tagjainkat, hogy ez évi
január hó 1-ével azokat életbeléptettük
és az egyes csoportok után járó tagdíja-
kat további értesítésig a következőkben
állapítottuk meg:

az A) csoportba tartozó tagok havonta	5— K
a B) csoportba tartozó tagok havonta	3-80 K
a C) csoportba tartozó tagok havonta	3— K
a D) csoportba tartozó tagok havonta	2-40 K

fizetnek.

Az új alapszabályokat minden tagnak
külön borítékban a tagsági igazolvánnyal
együtt részint postán, részint a bizalmi
férjak útján elküldöttük. A f. é. július
hó 1-e után történő esetekben a kedvez-
mények folyósítása az új alapszabályok
szerint történik és ezzel az összes eddigi
alapszabályok vagy kötvények érvényüket
vesztik s azok helyébe az új alapszabályok
határozmányai lépnek.

Az igazgatóság.

Alelnökség és bank- igazgatóság.

(—ü.) A nagy szövetség puritánjai,
akikről azt szokták mondani: »de becsü-
letesek«, azt azonban, hogy ostobák, rend-
szerint elhallgatják, a legutóbbi napok-
ban megfújták a harci kürtöt és sorako-
zásra buzdítottak minden élő vasutast.
A »febris moralis« (erkölesi láz) lepte
meg őket afölötti háborgásukban, hogy
a szövetség ügyvezető alelnöke fizetést
huzt attól a banktól, amelynek létrehozá-
sában vezető szerepe volt.

Micsoda galádság, mekkora elvetemült-
ség kell ahhoz, gondolhatták a »de becsü-
letesek«, hogy valaki hatezer koronákat,
kapjon akkor, amikor ők nem kapnak
semmit.

Arra persze nem gondolnak, hogy
hatezer koronát ingyen a mai viszonyok
között nem igen osztogat senki, legyen
az akár magánember, akár bank, akár
mindjárt maga Carnegie is. Ha valaki-
nek hatezer koronát följajlanak, attól
legalább is munkát várnak, még pedig
oly munkát, amely a hatezer koronán

felül is még sokat érjen, vagyis, hogy
haszonnal járjon azoknak is, akik a fize-
tést adják.

A bankok rendszerint igen jól meg-
tudják válogatni a maguk embereit s a
dotációkkal csak akkor bőkezűek, ha
biztosak abban, hogy sokszorosan vissza-
térül a dotálnak munkája révén.

A vasutasbank, mely kitünő szakem-
berekből és előkelő, intakt férfiakból ala-
kitotta meg a maga igazgatóságát, aligha
járt el a maga szempontjából könnyelműen
és felületesen, amikor Kramer Gyulának
6000 korona fizetést vagy tiszteletdíjat
szavazott meg, föltéve, hogy az erről
szóló híresztelések igazak. A vasutas-
banknak ezt az elhatározását senkinek
sincs joga felülbírálni, legfeljebb a bank-
részvényesekből álló közgyűlésnek. Az az
erkölesi láz, mely néhány »de becsüle-
tes« urat elfogott, nem egyéb, mint a
legalantasabb forrásokból táplálkozó,
rosszindulatu kenyéririgység, amelylyel
nemcsak jogtalanul és érdemtelenül akar
neki menni Kramer Gyulának, de egy
időben azt az intézményt is tönkre akarja
tenni, amelyre a vasutasoknak igenis
szükségük van. Hogy ez az intézmény —
a vasutasbank — ma még gyerekcipők-
ben járkal, hát az meg nem lephet senkit,
aki okosan, higgadtan és jóindulattal tud
elbírálni embereket és dolgokat.

Meglepő csak a »de becsületesek«
nek az a kvalifikálhatatlan eljárása, mely
oda tendál, hogy ezektől a gyerekcipők-
től a bank egyáltalán ne tudjon megsza-
badulni.

Megvallom, hogy a vasutasbank kez-
deményezésének módját annak idején
magam sem helyesltem. Azok az ered-
mények azonban, amelyekről a vasutas
szövetség legutóbbi választmányi ülésén
Kramer Gyula beszámolt, felette — és
nem tagadom, örvendetesen megleptek.

Magában véve az az egy körülmény,
hogy a forgó tőke hiányában sinylő
vasuti fogyasztási szövetkezeteket a bank
talpraállította, elégséges kell, hogy legyen
arra, hogy minden józanul gondolkozó
vasutas ennek a banknak az ügyét tőle
telhetőleg istápolja. A kifizetett jelzalog-
köleszőnek magassága is a vasutasbank
életrevalóságának és szükségszerűségének
a bizonyítékai.

Hogy ez a bank továbbmenőleg az

adósságok konvertálását is keresztülvi-
hesse, ahhoz első sorban több érettség
és becsületérzés kell a »de becsületesek«
részéről, mint a mennyt ez ideig a piacra
vittek.

Hazug és rosszindulatu hírek keltésé-
vel meg lehet tépázni az egyes emberek
érintetlenségét, tönkre lehet tenni jobb
sorsra érdemes intézményeket is, a köz-
nek és a közszükségletnek szolgálatokat
tenni azonban nem lehet és nem lehe-
tett sohasem.

A vasutasok a maguk érdekei ellen
dolgoznak, ha a vasutasbank erősítése
helyett a banknak rossz hírét költik, mert
ezzel a banknak kifelé szükséges ener-
giáit bénítják meg.

Az ügyvezető alelnökség és a bank-
igazgatóság; ez utóbbi akkor is, ha
dotációval jár, nem összeférhetetlenek.
Sőt ellenkezőleg. Az ügyvezető alelnök,
aki állását a tagok bizalmából nyerte,
szerintem, a legalkalmasabb férfiú arra,
hogy a szövetségnek és a vasutasságnak
érdekeit a bankban megvédelmezze. És
ha a bank ezt a munkát meg nem fizetné
illően, a vasutasoknak volna kötelességük
az, hogy erre a bankot rákényszerítsék.
Ingyen munkát a számarak is csak abrak
ellenében végeznek, követelni pedig csak
azok szoktak, akik nem tudnak vagy
nem akarnak dolgozni.

Örüljenek a vasutasok, ha egyik ve-
zető emberük a jobb megélhetésnek
föltételei közé jut anélkül, hogy őket
ezáltal megterhelné. Azok a »de becsü-
letesek« pedig tanuljanak meg először
dolgozni, hogy megismerjék a munka
értékét. Alkotó erejüket pedig ne csak
nyelvükkel mutassák ki. Akkor, de csak
akkor beszélhetünk arról, hogy ők is
kapjanak hatezer koronákat.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

1. Az egyesület minden tagja neje halála esetén
400 kor. segélyben részesül.

2. A tag halála esetén annak kedvezménye-
zettje,

ha a tag az A) csoportba tartozott	2000 kor.
» » » B) »	1200 »
» » » C) »	1000 »
» » » D) »	600 »

érintkeznek velük. A másiknak meg épp ellenkezőleg az a kedves embere, aki csuszó-mászó alázatossággal, flótázó hangon olvadczik a főnöke előtt, boldogan és hálásan mosolyogván még akkor is, ha szidást kap. A harmadik különös előszeretettel viseltetik az ugynevezett fenegyerekek iránt, akiknek sok ráfér a rováására (és rendszerint sok is van mindig rajta), de akik azon tehetséggel vannak megáldva, hogy a nehéz helyzetekben ügyesen tudják magukat kivágni. A negyedik azt az emberét szereti, aki sokat tud neki beszélni; az ötödik meg azt, aki nem szól, csak akkor, ha kérdik. Sok feljebbvalónál más a felfogás a szolgálati fegyelem mivoltáról, ha ő jókedvében van, és más, ha valamiért megharagszik. És így tovább.

Hogy tudjon hát az az alantas közeg, az a beosztott alkalmazott annyi mindenféle izlést kitanulni? Hogyan tudjon ennyi mindenféle fegyelmi felfogáshoz alkalmazkodni, — kérdik a levelek — mikor ő is csak ember?

Mindezekre a felelet nagyon egyszerű.

Minden ember, a kinek parancsolnak, és ki nem ilyen, ha még akkora nagy ur is?) tudja és ismeri a maga szolgálati köteleit. Teljesítse ezeket pontosan, lelkiismeretesen; teljesítse fáradhatatlanul, soha nem lankadó köteleességérzettel. Még akkor is, amikor egyéni érzelmei kedvelté, elkeseredetté teszik a kedélyét, bármi legyen ennek az elkeseredésnek az oka. Válassza el mindig a maga hangulatát a szolgálat érdekétől és soha egy percze se jusson eszébe, hogy ezt az érdeket alárendelje a maga egyéni hajlamainak.

Mert ez az érdek felette áll minden szeszélynek, minden hangulatnak és egyéni hajlamnak. Ez szent és sérthetetlen, mert mindannyiunknak közös kincse. Kötelezi a legnagyobb urat épügy, mint a legkisebb szolgát. Ha ki ez ellen vét, a közösség ellen vétett. Minél magasabb állásban tette ezt, annál súlyosabb a vétsége. Első és elengedhetetlen feltétele tehát a szolgálati fegyelemnek, hogy ez a köteleesség-tudás, ez a köteleességérzet vérebe menjen át mindenkinnek.

Aki így fogja fel a maga szolgálatát, az nem fog vétetni a fegyelem ellen soha. Annak nem kell törődnie azzal, hogy jókedvű-e a főnöke vagy rosszkedvű; hogy tud-e ő ennek a főnöknek a kedvében járni vagy nem; hogy tetszik-e magyarán mondva az arczata a feljebbvalójának vagy sem. Az nem fog szolgálilag megalázkodni a feljebbvalók előtt, mert nincs rá szüksége, hogy úgy szerezze meg azok jóindulatát. De viszont sosem fog megfélemleni arról, hogy tisztesség-tudással, illemmel tartozik ezeknek a feljebbvalóknak; még akkor is, ha azok eljárása vagy magaviselete nem felel meg egy vagy más dologban az ő nézeteinek.

Az ilyen ember megnyeri mindenkinnek tiszteletét és szeretetét; azt megbecsülik kártársai és feljebbvalói. És ha az utóbbiak között lenne olyan, aki személyes ellenszenvből érezteti fölényét a beosztott közeggel: a hü köteleesség-teljesítésben tanusított határozott kitartás imponáló erkölcsi erejével előbb-utóbb meg fogja törni az ilyen főnök ellenszenvét s az maga is tisztelettel fog adózni

a köteleességérzet ezen szép példájának, meg fogja becsülni az ő emberét.

Igaz, hogy nehéz dolog, kivált a mi súlyos szolgálatunkban, az egyéni érzést mindenkoron ennyire feltétlenül alárendelni a szolgálati érdeknek. Amikor sem az ellenszolgálat: a javadalmazás, nem áll mindig arányban az esetleges felelősséggel vagy megkövetelt fáradalmakkal, sem a testületben nem fejtett még ki annyira a fegyelem érzete, hogy néha eléggé súlyos botlások ne követessenek el ellene itt is, ott is. De aki igazában és komolyan fogja fel a maga hivatását, az még sem fog abba a veszedelmes másik szélsőségbe átsapni, hogy csak azért is hanyagul, rosszul végzi a maga dolgát, csak azért is fegyelmellen lesz, mert egyéni érdekei nem találnak a szerinte megfelelő méltatásra. Ezt a felfogást egy köteleesség-tudó ember a maga lelkiismeretével összeegyeztetni nem fogja tudni soha; mert tudja, hogy ilyen próbálkozással vétene a saját meggyőződése ellen, és tudja azt is, hogy ezen az uton a mellőzött vagy sértett ambíció kielégítve, a sanyaru helyzet javítva még sohasem lett. Ő úgy gondolkodik erről a dologról: Előbb megteszem a kötelességem és azután bátran, nyílt homlokkal tartok számat arra, ami ezért jogosan megillet.

Gyönyörűség csak elgondolni is, ha minden vasutas egyértelműen így gondolkodnék, vagy eddig is így gondolkozott volna, hogy hol lennének ma már?

Ez az éremnek egyik oldala. Nézzük a másikat is. A fegyelemnek azt a részét, amely lefelé nyilatkozik meg. Mert a szolgálati fegyelmet nemcsak követelni kell tudni, de gyakorolni is. Felfelé épp úgy, mint lefelé.

És itt ennél az utóbbinál ugyancsak van panasz. Az alantas személyzetnél, a beosztásban levő közegeknél elég gyakran elhangzik a kesergés, hogy a feljebbvalók méltatlanul bánnak velük.

Hát ebben is sok az igazság. Tapasztalásból mondjuk. Különösen a hivatalnoki karnak fiatal tagjai között akadnak olyanok, akik vétene ezen fegyelem ellen; azok között, akik a forgalmi szolgálat révén folytonos érintkezésben vannak az altisztai és szolgásközvetítőnek igen nagy tömegeivel.

Hogy mi mindenben nyilvánul meg ezen fegyelemsértés, azt így kevés szóval elmondani szinte lehetetlen. A legkidomborodóbb jelenségei azonban annyira közismeretűek, hogy a felvetett kérdés keretén belül legalább ezekkel behatóbban foglalkozni helyén valónak tartjuk.

Ezek az előforduló vétkek a fegyelem ellen: a rossz példaadás a szolgálati kötelek teljesítése terén, félreismerése a saját hatalmi hatáskörnek az alantasok irányában és több-kevesebb hiánya azon érzéknek, hogyan kell az alantas közegekkel szolgálatban bánni és érintkezni.

Az első pont a legkényesebb és legveszedelmesebb. A rossz példaadás. Aki mint feljebbvaló valamely mulasztást, szolgálati vétséget követett el, az sokszorosan vétkezett a szolgálati fegyelem ellen. Vétkezett a közös és legfőbb érdek: a szolgálat biztonsága ellen. Vétkezett hivatali esküje és az ő feljebbvalói ellen. Vétkezett az alantasok ellen, akiknél ez

a legveszedelmesebb eszköz a fegyelem meglazítására. Vétkezett végül saját maga ellen, mert kockáztatta azt a jogát, hogy alantasaitól tiszteletet, becsülést és engedelmességet követeljen, a mikor ő maga ennek az ellenkezőjére adott példát.

A második pont, hogy sok felebbvaló félreismervén a maga hatalmi jogkörét, olyan dolgokat követel az alantasoktól, hogy szükség nélkül bántva meg azok önértékét, felkölti bennünk a dacznak, az ellenszegülésnek mindig harcra kész ördögét. Ha más következményei nincsenek is az ilyen fellépéseknek, de az a káros hatásuk mindenkor megmarad, hogy az alantas elkedvetlenedik, bizalmatlan, sőt amugy befelé ingerült lesz feljebbvalójával szemben, aminek megint csak a szolgálati érdek vallja a nagy kárát. Amelyik feljebbvaló tehát igazán szívén viseli a szolgálati érdekét, az sohasem feleli el, hogy az alantasban az önérték nem elnyomni, hanem fejleszteni kell. Ezt pedig csak úgy fogja elérhetni, hogy ámbár a legnagyobb szigorral követeli meg a szolgálati kötelek teljesítését, sohasem megy — pláne személyeskedésből — annyira, hogy megfélemléskedezzen arról, hogy kitől mit szabad és kitől mit lehet követelnie.

A harmadik pont — no ez már a nevelés, a műveltség kérdése. Mindenkor erélyesen, tapintatosan bánni az alárendelt alkalmazottal, a nélkül azonban, hogy az erélyesség gorombáskodássá, a tapintat gyöngességgé, erélytelenséggé fajuljon. Ez csakis úgy magyarázható helyesen, hogy a feljebbvaló fellépése legyen komoly és határozott, intézkedései megfeleljenek a szolgálati utasításoknak és ne provokálják az alantasok bírálatát. Rendelkezéseiben sem megalkuvását, sem feleselést ne tűrjön, szavaiban és tetteiben a tisztesség határain soha tul ne menjen.

Fiatal hivatalnok kollegák kerülnek e szabálylally leginkább összeütközésbe, akik belejutnak egy nehéz felelősséggel járó állásba vagy helyzetbe, de még nem ismerik sem az életet, sem az embereket. Főként nem az utóbbiakat. Tulnyomó többségük oly módon nevelkedvén, hogy az önállóság és parancsolni tudás férfui erényét elsajátítani alkalmuk nem nyílt, nem tudják magukat hirtelen beletalálni abba a helyzetbe, hogy most meglelt emberekkel rendelkeznek. Így azután egyik szélsőségből a másikba esnek. Egyik nagyon is engedékenynyé válik, elnézővé a személyzettel szemben, a másik meg mennydörög úgy, ahogy emberből csak kifér. Egyik mosolyog vagy vállat vonogatja ott, ahol keményen kellene fellépnie, a másik kegyetlenül kifakad ott, ahol erre tulajdonképpen semmi oka sem lett volna. Így vannak folytonos összeütközésben hol a szolgálattal, hol az emberekkel, amíg sok, kellemetlen tapasztalás, sok keserű óra árán eljutnak ahhoz a meggyőződéshez, hogy bizony könnyebb tudomány a szötfogadás, mint a parancsolás. Ebben a hibában még az a jó, hogy idővel mindenki kivédlik belőle. Megtanítja erre maga az élet.

Igy látszik a mi szemünkben a szolgálati fegyelem. Az, amelyik lefelé érezteti a maga hatását.

Takarékosság.

Véges az a munkaerő, melynek kifejthetőségével a természet az embert felruházta azon célból, hogy megszerezze magának mindazon jószágokat, melyek számára a megélhetés s fennmaradást, szükségleteinek zavartalan kielégítését az emberi élet határáig biztosítsák. Az agyat, a szellemi élet központját nem tekintve, olyan az ember, mint a mechanizmus, a gépezet, melynek eredményes és megelégedést keltő működése csak úgy van biztosítva, ha jól megkenegjük, jól megolajozzuk, ellátjuk mindazzal, amire annak a karbantartás, az akadály nélküli teljesítés szempontjából szüksége van. — Dolgozunk és küzdünk, napokon, hónapokon, éveken át és bizony igen sokszor minden mélyebbreható megfontolás nélkül, nem is véve figyelembe ezt a csálhatatlan tény, hogy az az erő, amely ma még megengedi a reánk bízott és elvállalt munkának pontos és szabatos elvégzését, az idők folyamán hatékonyságából és rugékonyságából lényegesen veszít, és hogy a természet a maga körültekintő gondosságával mintegy figyelmezteti az embert — sokszor egy talán jelentéktelennek látszó balesettel — erre a bekövetkezendő jelenségre, jelezvén a *jószág- illetve a tőkegyűjtés nagy horderejű szükségességét* oly időpontban, mikor az emberi test már megroppant a korábbi évek munkájának súlya alatt, a mikor az izmok már ellankadtak és a test pihenésre vágyik. — Közelebről véve szemügyre ezen dolgot, azt jelenti, hogy a munkabírás végessége és korlátoltsága követelik annak a ténynek állandóan való szemmel tartását, hogy a munkakifejtés rajtunk kívül álló okok hatása következtében időlegesen akadályozható vagy állandóan megszűnhetik és hogy ennek folytán

a *gazdálkodás okszerűsége* hozza magával a fölös javak félretételét, felhalmozását, összegyűjtését későbbi évek eseményei által előidézendő változások ellen. A gyakorlati részére a dolognak áttérve, azt jelenti, hogy ne engedjük a felmerülő összes kívánságokat, vágyakat, szükségleteket a kielégítettség boldog révébe belépni, hanem igyekezzünk azok között okos mérséklettel rostálni, az *ésszerűség parancsait követni* és nem pedig a féktelen és szabótlan szenvedélyek uszályhordozóivá lesülyedni.

Ne engedjük szükségleteinket az időközönként emelkedő bevételeinkkel párhuzamosan haladni, hanem bevételeink mindenkorai nagysága legyen irányadó a szükségletek számára és azok kielégítésének mikéntjére nézve, és ha egyszer megállapodtunk abban a szükséglet-halmazban, melynek kielégítése okvetlenül szükséges jólérzésünkhöz, ne térjünk le erről az általunk követett helyes útról, ne szemlélődjünk másfelé, hogy mások miként élnek, és hogyan cselekszenek. A fenti elvet követvén azt fogjuk látni, hogy a szükségletek kielégítéséhez megkívánt összeg csekélyebb azon összegnél, melyből jövedelmünk összetevődik. Szóval háztartásunkban felesleg fog mutatkozni, amely többlet takarékoságunk eredménye. Tőke fog kezünkben felhalmozódni, melynek birtokában meg vagyunk védve, előre nem látható, emberi szemmél ki nem férkésztető események hatásai ellen. Közönségesen szólva, pénzünk lesz, és kell, hogy annak biztos elhelyezése, kedvező gyümölcsöztetése komoly gondolkodásunk tárgyát képezze. Sajnos nem foglalkozhatunk itt mindazon módozatokkal, melyek tőkéink előnyös gyümölcsöztetését biztosítják számunkra, mert lapunk hasábjain kartársainkat érdeklő egyéb közérdekű tárgyaknak is helyet kell szorítani,

miért is csak a legegyszerűbb és mindenki által követhető takarékosági műveletek közül fogunk egynehányat felemlíteni. Ki nem ismerné manapság a postatakarékpénztár intézményét, amely lehetővé teszi a legkisebb összegnek is (10 fillértől kezdve bélyegjegyekben való összegyűjtését a pénzegységig, azaz 1 koronáig) gyümölcsöztetés végetti elhelyezését. Milliókra rug így az az összeg, mely a postatakarékpénztárnak átadott és midőn ezen intézet a reá bízott tőkék használatáért kamatot fizet a tulajdonosoknak, gazdasági életünknek is hatalmas és számottevő tényezőjévé válik. Lehetőségessé teszi a feleslegeknek félretételét, összegyűjtését oly helyeken is, hol bankok vagy magántakarékpénztárak nincsenek. Egy más módja a védekezésnek az előre nem mérlegelhető tartalmu jövőnek esélyei ellen, a biztosítás. A műveltségnek és kulturának minél magasabb lépcsőfokára emelkedtek az emberek, annál inkább terjedt az előrelátásnak és gondoskodásnak ezen módja. Gondoljuk csak el, mily jelentéktelen például az az összeg, melyet baleset által okozott ideiglenes vagy állandó munkaképtelenség esetére fizetünk, szemben azon összeggel, melyet a baj bekövetkeztekor kézhez kapunk! Nagyon sokszor a hátramaradottak existenciális kérdése nyer általa megoldást. A halál esetére való biztosítás pedig kenyeret nyújt holtunk után is szeretteinknek, kik bennünk a családfenntartót, az apát veszítették el, és a kiknek ilyen bajos időben, anyagi támasz híján, igen sokszor már a legfiatalabb években, fejletlen testtel kell az élet porondján küzdeniök és harcolni a betevő falatért. Kis összeggel így nagy előnyt kötünk le magunknak és ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy embertársainknak csaknem mindegyikét éri olyas valami

Egynehány szó a röpülésről.

(Blp) Amikről régen csak mesék szóltak, úgy látszik, lassankint mind megvalósulnak. A mesebeli ember átlátott a kulcslyukon; a mai ember még tovább is megy: nemcsak átlát rajta, hanem meg is rögzíti, lefotografálja, amit látott a bezárt ajtón, szekrényen belül (Röntgen). Mint mese élt az emberek között Daedalus és Icarus emléke, akik a görög hagyomány szerint szárnyakat készítettek maguknak s így szálltak a levegőbe. Ámde a szárnyakat tollakból készítették s viasszal ragasztották össze, ezt a nap megolvasztotta s mindkettőn lezuhantak.

Az ember vágya, hogy szülő- s tápláló földjét elhagyva, versenyt repüljön a madarakkal, tehát már elég korán jelentkezhetett. Ez vezette a *léghajó* eszméjére, amely azonban vágyát nem elégítette ki teljesen. Mert igaz ugyan, hogy így már a levegőbe emelkedhetett, de nem volt független az időjárástól, a szelek járásától. A léghajót a szél odaviszi, ahová akarja s így az ember nem mehet vele oda, ahová akar. Természetesen az a törekvés is korán jelentkezett már, hogy az ember a léghajót is kormányozhassa, illetve így akaratának engedelmes szolgájává tegye; ez azonban csak a legújabb időben Zeppelin grófnak sikerült némileg; de az ő kormányozható léghajója sem mondható tökéletesnek.

Egynehány éve különösen angol és francia szerkesztők *repülőgépek* szerkesztésével kezdtek

behatóan foglalkozni, vagyis oly mechanizmust igyekeztek szerkeszteni, amelynek segítségével a levegőbe röpülhetnek, mint a madár s ismét visszazsállhassanak a földre, ahonnan kiindultak. Az első ilyen gépek a sárkányt vették alapul (Santos-Dumont), a gyermekek játékszerét, amelyről mindnyájan tudjuk, hogy a levegőben igen jól megtartja egyensúlyát. Majd a madarak röpülését kezdték tanulmányozni s igyekeztek oly gépeket szerkeszteni, amelyek a madarak alakját s szárnyainak formáját lehetőleg hiven utánozzák. A mai röpülőgépek mind ezt a két formát utánozzák: vagy sárkány-szerűek, vagy valamely madár (esetleg röpülő bogár) alakját követik: egy-két vagy több sikuak, azaz monoplánok, biplánok vagy multiplánok.

Röpülni csak levegőben lehet, légüres térben nem. A levegőnek, mint tudjuk (e lap hasábjain már többször tárgyaltuk), súlya van és pedig valamely test minden négyzetcentiméterére 1 kg. nyomás esik. Ha valamely testet elejtünk vagy eldobunk, az súlyánál fogva lezuhan s egyensúlyi helyzetében csak úgy tudnók megtartani, hogy ugyanannyi súlyú levegőt ragadnánk meg mint amennyi a test súlya s ezt a test alatt felfelé mozgatnók. Vagyis a test eséséből származó erővel szembeállítanók a levegő felfelé ható erejét, hogy ez a testet lebegésben tartsa; sőt ha ez utóbbi erő nagyobb, a testet felfelé fogja hajtani. Ha a levegőt megzavarjuk, ez ugyanily hatást eredményez, a kiszorított levegő a *légellenállásnak* nevezhető erőt eredményezi, amely annál nagyobb, minél

nagyobb az a felület, amely a levegőt megzavarta. A légellenállás tehát egy alulról felfelé ható erő s ez esetben a lefelé való haladás szempontjából csak kívánatos, hogy a felület (u. n. hordfelület) minél nagyobb legyen. Az oldalmozgás szempontjából azonban épp az ellenkezője áll: mert minél nagyobb a felület, annál inkább válhatik a repülőgép a szelek játékaivá.

Ezért szerkesztik ezeket a hordfelületeket oly módon, hogy a felfelé való mozgásnál annak teljes lapja, az oldalmozgásoknál pedig csupán az éle érvényesül.

A legegyszerűbb röpülőgép tehát az volna, amelynél alkalmas módon a levegőt egyrészt a gép alá szivattyuznók, hogy a gépet felfelé mozgassa, másrészt a gép háta mögé is juttatnók, hogy azt előre hozza mozgásba. Ily szerkezet azonban még nem létezik. A mai röpülőgépeket folyton új meg új levegőrétegek *föle* visszük, s nagy sebességet adunk nekik, amely fennmaradásukat biztosítja. A levegő mozgására nagy légcsavart készítenek, amely mintegy beforódik a levegőbe, a levegő mozgása pedig a légellenállást vonja maga után, amely a röpülőgépet felfelé emeli. A légellenállás a tapasztalat szerint a sebességtől függ és pedig az 50 km. óránkénti sebesség mellett négyzetméterenként körülbelül 10 kg. Minél nagyobb a röpülőgép sebessége, annál feljebb emelkednek az, mivel a felhajtó erő (légellenállás) annál nagyobb. Hogy ez egy bizonyos határon túl ne menjen, e célból vagy a hordfelületet

baj, amely munkaerejére zavarólag vagy bénítólag hat, be kell látnunk, hogy ha a biztosítást választjuk a jövő elleni védekezés eszközüül, oly eljárást követünk, mely önmagában igazolja annak helyességét és czélszerűségét. Csak még egy takarékosági módozatról akarunk röviden megemlékezni.

Számos vállalatunk, egyesületünk, szövetkezetünk van, melyeknek megalakulását a kisemberek léteérdekeinek megvédése inspirálta és amelyeknek az évek hosszú során általi fennállása és virágzása meggyőző bizonyítéka létrejöttük jogosultságának, munkájuk komolyságának, a kitűzött feladat megoldására való rátermettségüknek. Ezen intézetek között vannak olyanok, melyek bár szerény eszközökkel dolgoznak, és még így is szép eredményeket tüntetnek fel. Tagjaiknak verejtékes munkával szerzett minden egyes fillérére gondot fordítanak és igyekeznek a bizalom révén náluk összegyűlemelő tőkét oly módon gyümölcsöztetni, hogy a tagoknak egyrésztől kamatélvezetet biztosítsanak, másrésztől az intézet vagyoni erősbödését előmozdítsák. Ha ily vállalatok üzletrészeibe vagy részjegyeibe fektetjük a szükségleteink kielégítése után fennmaradó pénzünket, magunkat is megnyugtatjuk az elhelyezés biztonsága tekintetében, de meg az anyagi eszközöknek ily vállalat kezében való összpontosítása által módot nyújtunk az intézetnek, hogy az a tagok érdekében oly tevékenységet fejtsen ki, melyre az elszigetelt egyén, ha még oly szilárd akaratu és munkabíró is, képtelen. A tömörülés ily vállalatok keretében mind magunknak, mind a hasonló foglalkozással bírók összeségének kiszámíthatatlan előnyöket biztosíthat.

Egyesületünk és a vele kapcsolatos szövetkezetünk is ily alapon igyekszik

tagjaink érdekeit előmozdítani, a fent hangoztatott elvek gyakorlati követésére tehát tagjainknak egyesületünk és szövetkezetünk pártolásában bő alkalmuk nyílik.

N. P.

A békák.

Baj nélkül mult el a vasutas-szövetség választmányi ülése is. A kis zöld békák kritikusi időt jósolgattak erre a napra, a tapasztalt, vén varangyok azonban nem hittek az időváltásban és hogy igazuk volt, nyugodt brekegással lesik tovább a legyeket és mindazokat az egyéb rovarokat, amelyeket az ő gyönyörűségükre termel a mocsár. Amióta Jupiter a golyát akasztotta nyakukba királyul, azóta böles megadással türik sorsukat, meggyőződve arról, hogy a golya csőre hosszú és kemény is, míg ők, szegények, kicsinyek és puhák. Abba már belenyugodtak, hogy a golya éhségét a saját maguk feláldozásával csillapítsák, éktelen haragra gerjednek azonban legott, ha azt látják, hogy egyik-másik békatajtársuk egy-egy kövérebb legyet merészkedik lenyelni. Ilyenkor meglevenedik a mocsár. A vezérbékák harci kiáltására éktelen kuruttyolás támad a náddal és sással elfödött moszat tövében: megmozdul a békatajtársadalom s mert vele mozog a nád és a sás is; sőt a moszatban is hézagok támadnak, szentül azt hiszi, hogy földrengés van.

A golya ezalatt felséges nyugalommal áll féllábon a mocsár partján és eltűnődve figyeli a messze távot.

Rejtelmes vágyak ébrednek életre királyi szívében. A mocsáron — szükre szabott birodalman — elégedetlenül siklik el tekintete. Nagy kedve volna a fölötté uszó fellegekkel versenyt röpdülni, de nem lehet, mert eszébe jut, hogy még ma nem evett. A fülsértő békalárma is figyelmessé teszi.

Eszébe juttatja uralkodói kötelességeit. Lereszti másik lábát is, meg-megbillenti szárnyait és lassu méltósággal belép a mocsárba.

Itt szeme fölvidul, méltósága demokratikus fürgeségbe fullad, a leghangosabb békák közül néhányat jóízűen belakmároz és azután a másik parton nyugodtan foglalja el száraz helyét, hogy álmait és ábrándjait tovább szövögesse.

A megtizedelt békák riadtan sietnek vissza rejtekhelyeikre, a mocsár ismét csendes: elmult a földrengés.

Őszi hangulatok.

Ami a katonára a hadjáratban újabb kemény tusák és véres ütközetek kezdete, az a vasuti emberre nézve az őszi időjárásnak a beállta. Az ő működése, az ő szolgálattétele sem egyéb, mint egy örökös háború a sok veszedelem ellen. Emberi győngeség és gyarlóság, az anyagának hiányos volta, a rettentő erővel mozgásba hozott nagy tömegeknek öldöklő hatalma, ezek az ő ellenségei. És még egy, a legnagyobb ellenség: az időjárás a maga kiszámíthatatlan esélyeivel és szeszélyeivel. Szél, eső, hó, kőd, fagyok mind ellenségei a vasuti szolgáltatnak, a a vasuti embernek. De leginkább a kőd. Amint ezek kezdik dominálni a helyzetet, menten felszökkennek a baleseti statisztika számai. Minél több a rossz, a kedvezőtlen időjárás, annál több a vasuti baleset.

Az ősz és utána a tél, azok az évszakok, melyek a legtöbb áldozatot követelik ennél a szolgáltatnál. Tapasztalhatjuk ezt évről-évre, azóta, amióta vasutak léteznek és tapasztalni is fogják utódaink is mindaddig, amíg vasutak lesznek.

Ennek pedig megvan a természetes magyarázata. A vasuti szolgálta a maga természeténél fogva arra kényszeríti a vele foglalkozó embert, hogy ez, ami az ő testi jóvoltát és érzését illeti, ne tő-

kell kisebbre összevonni, vagy a vízszintesen álló felületet szög alatt állítani, hogy a felhajtó erő kisebb felületet érjen. Mivel mindkét mód igen nehéz, a röpdülőgépen elől vagy hátul egy segédfelületet alkalmaznak (magassági kormány) s ezt mozgatják.

(Folyt. köv.)

Fulton Róbert.

Az elmúlt hetekben zajlottak le Amerikában a gőzhajó feltalálásának emlékére rendezett ünnepségek, melyeken az egész művelt világ adózott azon langlelkű ember emlékének, kinek nyughatatlan, teremtő agyából pattant ki az emberi haladás egyik legnagyobb szerű alkotása: a gőzhajó.

Fulton Róbert, ki a gőz mozgató erejét a vízi közlekedés igájába hajtotta, méltán tarthat számot a művelt nemzetek haládjára. Az ő fáradhatatlan kitartása, alkotó lángeszze szerezte meg az emberiségnek a gőzhajó művét; pedig hány teremtő lélek örökdött meg e probléma sikertelen megoldásán, míg az első gőz által mozgatott hajó, a »Clermont«, egy kődös novemberi délután elsőnek szelte a Hudson folyó habjait!

A gőzhajózás az első eredményes kísérlet után rögtön elfoglalta a nemzetek érintkezésében öt megillető helyet s ma már a vasuttal karöltve a közlekedés, a kölcsönös érintkezés és forgalom egyik hatalmas tényezőjévé vált.

Fulton Róbert, a gőzhajózás feltalálója,

ugy 1768—1770 körül született Amerika Pennsylvania államában. Életpályáját mint aranyművesinas kezdte, míg nyughatatlan természete Londonba üzte, hol hajlamainak jobban kedvező légkörben a mechanika és a gőzgép tanulmányozásának szentelte idejét. Londonban a véletlen összehozta Rumsey James nevű barátjával. Ez a találkozás és az azt követő gyakori érintkezés volt döntő elhatározásu Fulton későbbi működésére. Ez a Rumsey ugyanis még otthon Philadelphian foglalkozott egy bizonyos Fitch John nevű honfitársával a gőzhajózás eszméjével, kivel 1788-ban a Pennsylvania államban levő folyókön bevezetendő gőzhajózás kizárólagos engedélyéért az ottani államtanácshoz folyamodott. Kérésük azonban nem nyert kedvező elintézését, mert csak a hajózást kérték, míg gőzhajóval, vagy annak tervével egyáltalában nem rendelkeztek.

Londonban Rumsey már egy kész terv megvalósításával foglalkozott; egy gőzhajó tervével, mely evezők által lett volna működésbe hozható. A hajó megépült, de minden siker nélkül, mert nem birt gyakorlati értékkel: a próbaut eredménytelen maradt.

Ugyanezen időben egy Symington nevű mérnök is kísérletezett hasonló elveken felépült gőzhajójával. E kísérlet sem ért el számbavehető eredményt, mignem Symington 1802-ben egy gőzhajót épített, melyet »Charlotte-Dundas«-nak nevezett és a »Forth-and-Clyde«-csatornán sikeresen működésbe hozott.

Ezen kísérletek ébresztették fel Fulionban

közvetlenül a gőzhajózás eszméjét, melynek azután egész küzdelmes és eredményes életét szentelte.

Londonból visszatérve hazájába, kezdett el Fulton komolyan foglalkozni gőzhajója tervével. Fáradozása, munkássága azonban nem sok reménnyel kecsegtette, mert anyagi helyzete eléggé mostoha volt, gazdag és befolyásos rokonsága, a Livingstonok érdeklődését pedig nem tudta találmánya iránt felébreszteni. Bár a Livingstonok anyagilag és erkölcsileg több gőzhajózási tervet melegen pártoltak, Fulton nem bírta a maga terve iránt bizalmukat elnyerni.

E feletti elkeseredésében visszatért Európába. Először ismét Angliában, majd később Párisban próbált szerencsét. Utóbbi helyen egy szintén Livingston nevezetű befolyásos rokona volt az Egyesült-államok nagykövete, ki azután Fultont pártfogásába vette. Összehozta több előkelő és az ügy iránt is érdeklődő egyénnel, a többi közt Livingston Róbert nevű rokonával is, ki Stevens hazájabelül már ismételt, de eredmény nélkül foglalkozott a gőzhajózás problémájának megoldásával.

Ezekkel fogott össze Fulton és építette első hajóját. Az első kísérlet szerencsétlenségére balul ütött ki. Párisban a Szajna folyón teendő próbaut megkezdése előtt, a nevezetes eseményre ott egybesereglett meghívottak jelenlétében, gőzhajója az esetlen és nehéz gőzgép súlya alatt ketté vált és elmerült.

rödjék a természet változásaival, ne törődjék az időjárás viszontagságaival. A közlekedés és annak igényei sohasem szabad, hogy ilyen tekinteteknek alárendeltesnek. Azok a nagy célok, azok a messzeterjedő fontosságú feladatok, a melyek elérésére, illetve megoldására a vasutak hivatva vannak, nem teszik megengedhetővé, hogy az ő végrehajtói ily gyöngeségeknek áldozzanak. A vasúti ember számára nem létezhetik oly időjárás, amely egymagában készíthetné őt arra, hogy a forgalom rendes igényeinek kielégítését miatta felfüggeszse, elodázza. Nem! Neki fel kell vennie a harcot még az elemek ellen is és küzdenie ott, ahol más hivatású, más foglalkozású ember istenkisértésnek tartaná az ilyen küzdelmet. Neki ilyenkor sem szabad gyöngé idegzetű, gyöngé testű, csüggeteg lelkű embernek lennie, hanem kemény szívvel kell kiállania az ádáz tusára és vagy győznie vagy bukni.

Ha győz, a győzelem mellett, mit az elemek ellenében kivivott, hallgatagon megy el a világ. Nagyon természetesen találja és nem kérdi, hogy mi volt az ára. Ha azonban innen-onnan egy-egy elbukásnak a híre hallik, felzúdul a világ s azt kárhoztatja, akit az ő vad hárszája sodort bele oly helyzetekbe, amelyek többet kívánnak az embertől, mint amire az embert általában képesnek tudjuk és ismerjük. A vasutas belekerül a világ hirmalmába s az leírja róla a becsületet. A fizikai csapás mellett kénytelen túrni az erkölcsit is.

Pedig a bukások ebben az egyenlőlen küzdelemben elmaradhatatlanok. Az ember akarata nagyon véges és bármennyire is szeretné magával elhitetni, az elemek ellenében bizonyos hataron túl tehetetlen. A természet pedig nem tesz kivételt senkivel szemben, senkinek

a kedvéért. A ki vele, az ő komor erőivel szembeszáll, akár saját jószántából, akár kényszerűségből, ám viselje ennek a következményeit.

Szél, eső, fagy, hó, hol egyenként, hol párával, hármával járulnak hozzá, hogy a vonatok menete megakasztassék, megzavartassék és így a közlekedés elállításában rendtelenségek álljanak be. Így ősz felé meg télen hozzájuk szegődik a legveszedelmesebb czimbora, a kőd, hogy teljes hályoggal köthesse be mindeneknek a szemét; olyan hályoggal, amelyet semmi-fele világosság keresztül törni nem bír, és a melyik rosszabb a legfeketebb sötétségnél is. Az emberek szellemi működése és testi ereje, nemcsak, hogy kétszeresen van igénybe véve, de kétszeresen hamarabb lankad. Hol az ész, az elme tagadja meg egy pillanatra a szolgálatot, hol a kéz vagy a láb tesz önkénytelenül egy ferde mozdulatot. Az elme pillanatnyi el-lankadásának, a tévedésnek, vagy feledékenységnek helyrehozhatatlanok lehetnek a következményei, a kéz vagy láb önkénytelen való ferde mozdulatának pedig rendszerint embervér fakad a nyomában.

Igen, itt az ősz!

Vasut emberei, határozottabb legyen a tekintetek, szilárdabb a lépések, fegyelmesebb az akaratörők. Mert újból kezdődik a harc az elemekkel, a ti régi, a ti legnagyobb ellenségeitekkel.

Halottak napja.

A létért küzdők hullámzó tömegében időnként nesztelenül belenyul az enyészet, hogy az életnek áthidalhatatlan ellentéteit pártatlanul elsimítsa. A mit az élet mindenkorra elválasztott egymástól: a nyomor elől futó telhetetlenség, a hiu önzés és a szeretet, a bűn és az erény

zavartalan békeességben pihennek egymás mellett.

A hervadó levelek zizegő hullása és a letarolt természet némasága az emberek gondolatait is ráterelik időnként az elmúlásra. De míg az egyiket a rideg pompával való hivalkodás csábítja a temető szomorú magányába, addig a szertetet kimondhatatlan gyászával a korhad fakesztek mellé roskad és égető könyeivel öntözi azt az egy szerény virágocskát, melyet azon a magános siron a felejthetetlen boldogság emléke nem hagyott elhervadni.

A halottak birodalmát megbolygatja az élet zajos hullámzása, a béke és a csend komor fenségébe kirívó ellentétként belevegyül az emberi hiúság larmája és versengése. A kíváncsiság tolokodása megzavarja az elmélkedő fájdalomnak megkönnyebbülését és elriasztja édes halottjának sírjáról a szegénykező szegénységet. A sirokról lesugárzó világosságban csillogó koszorúk bődítő illata inkább az élők iránti nyomasztó kötelességnek látogatát keltik a szemlélőben, de nem fa szeretetteljes kegyeletet és a látványosság-számba menő díszítések legkevésbé alkalmasak arra, hogy a mulandóságra emlékeztessenek minket.

Pedig mi minden fűződik egy-egy ilyen sírhoz, mennyi szenvedély hamvadt ki benne! A Gondviselés megnyilvánuló igazságossága: jutalom és büntetés rejlik bennük. Az emberi hibák és az emberi erények összességét foglalja magában a temető. Kiket magába vett, azoknak az örökkévalóság háborítatlan csendje jutott osztályrészül; de nekünk minden egyes sír egy láncszem az emberi művelődésnek előrehaladásában, mert a benne nyugvók munkálkodásának elejtett fonálát továbbsszöhetjük amagunk boldog-

Első szárnyprobálgatása balul ütött ki. A kudarc azonban nem szegte kedvét. Alkotó, nyughatatlan szelleme más utakon kereste érvényesülését. Feltalált egy tenger alatt járó, gőzzel hajtott robbantó gépezetet, melynek célja lett volna az ellenséges hajóhad elpusztítása.

E találmány sikerének kedvezett is az akkori európai konstelláció; a napoleoni háborúk, különösen pedig a Francia- és Angolország közötti háborús események, főleg pedig az angol hadi flotta által Cherbourg kikötőben körülzárt francia tengeri hadihajók megmentése az angol flotta tönkretételével, nagyon kedvező talaj lett volna Fulton találmányának elismeréséhez.

A balsors azonban itt is üldözte. Napoleon kiadta a találmány tervét véleményezés végett a hadügyminiszteriumnak és a mérnök testületnek, mely hatóságok azonban minden idegen állampolgártól eredő újítás iránt bizalmatlansággal viseltetvén: Fulton gépezetét nem ajánlották Napoleonnak megvételre. Livingston követ közbenjárására mindazonáltal sikerült Fultonnak ismételt Napoleonnál megjelenni, de erőszakos és türelmetlen fellépése által még Napoleon érdeklődését is elvesztette.

Ezek után belátta Fulton, hogy Párisban nincs mit keresnie. Visszament Angolországba, felvette a »Major Francis« nevet, robbantó gépet »Torpedó« vagy Catamarans-nak nevezve ajánlotta megvételre az angol kormányának. A tengerészeti hatóság feje Angolországban azon

időben Dundas miniszter, a későbbi Melville lord volt. Dundas felismerve a találmány jelentőségét, de méltányolván egyben Fulton törekvését is, pártfogásába vette Fultont.

A tengerészeti hatóság megegyezett Fultonnal 40000 font sterling vételárban; a gépezetet elkészítette saját embereivel. A kísérlet nem sikerült, mert a készülék gyorsabban felrobbant, mintsem a célhoz ért volna. Fulton a kísérlet megghiusulását annak tulajdonította, hogy a gépezet nem az ő felügyelete alatt készült el. Hajlandó volt a kísérletet a saját költségén megismételni, egyben felajánlotta egy a saját költségén kiállítandó hajón végezni a robbantási kísérletet.

Az angol kormány elfogadta ezt az ajánlatot és a Fulton személyes felügyelete alatt készült »Torpedó« fényesen megfelelt a kívánt feltételeknek: a hajó pontosan a megállapított időpontban elmerült a tengerben. A kialakított vételár ezzel esedékessé vált. Fulton méltán tarthatott arra számot, de a megváltozott politikai viszonyok — Franciaországnak Ausztria- és Oroszország elleni háboruja — elterelték Angliától a figyelmet, a tengeri háboru félelme eloszlott. Ilyen körülmények között az angol kormány Fultonnal alkudozni kezdett, a megállapított vételárnak pedig csak a felét fizette ki. Fulton e pénzzel visszatért hazájába és Newyorkba tette szállását. Anyagiilag függetlenítve magát teljes erejét és tehetségét kedvenc eszméjének szentelhette.

Saját erejéből kezdte megépíteni gőzhajóját,

melynek azután nagylelkű rokona- és barátjának Livingston követnek kedvenc tartózkodási helyéről »Clermontnak« keresztelt el.

A Clermont építése 1806-ban kezdődött, befejezést nyert 1807. augusztus havában.

Ugyanazon év november havában végre elérkezett egy hétfői délután a világraszóló pillanat: az első gőzhajó ezernyi ujongó tömeg jelenlétében elhagyta Newyorkban a Hudson folyó partját.

Newyorkból — Clermontba, majd Albanyba ment. A kísérlet fényesen sikerült.

Fulton utja egy nagy és korszakalkotó jövő perspektíváját nyitotta meg. Bebizonyította, hogy a gőz alkalmas hajók vontatására is. Az ő fáradozása az emberiségnek egy új területet foglalt el: a folyó, majd később a tenger birodalmát.

Fultonnak megadott, hogy eszméjének elterjedését még életében láthatta. De mint minden kiváló embernek, neki is el kellett szenvednie a féltékenykedés, irigység, rágalom tövisét, mely tőle a feltalálás dicsőségét, annak palmáját elrabolni kísérlette.

Ez a küzdelem, az igazságtalan támadások özöne, megörlötték szervezetét és alig 45 éves korában 1815. febr. 24-ikén sírba döntötte.

Az utókor azonban elismerte Fulton hervadhatatlan érdemeit; s mikor az egész világ elismerésének és hálójának babérjait lerakja emlékéhez, mi is e czikk keretében áldozunk e nagy elme Geniusának!

lására, követhetjük erényeiket és óvakodhatunk hibáiktól.

Mert, ha még nincsenek is halottjaink, amint szerteszét bolyongunk a sirok között, mintha régen elfeledett történetek, rég lezajlott események ébrednének fel lelkünkben. Elmerengünk a kimagasló márványobeliszkok előtt, melyek egykori érdemeiket hirdetik és a hálás utókor kegyeletét jelzik. Megállunk egy-egy szerény sírkő előtt. Alatta az élet és munka bajnoka nyugszik, akit időnek előtte legyűrt a nagy birkózó: a halál. Imitt-amott korhadó fejfák jelzik az alig lát-szó sirdombokat. Egyik-másik már egészen le van taposva, jelezve a sorsot és hivatást, ami az itt nyugvóké volt: küzdeni, harcolni az étellel, hogy testünkön keresztül szélesebb utat taposhasson magának a jövő nemzedék.

A mulandóság temploma ez, de homlokán a vigasz. »Feltámadunk!«

Az orvosi bizonyítványok.

Az egyesület vezetősége ismételt emlékeztetőbe hozza a tagoknak, hogy minden fillérről, amelyet bármi célra kiad, pontosan beszámolni tartozik, úgy a felügyelő-bizottságnak, mint az igazgatóságnak, illetve a hatóság illetékes közegeinek. Ezen beszámolás nem lehet szóbeli, ahhoz írásbeli bizonyítékok, nyugták, elismervények, bizonylatok stb. keltenek, mert hiszen ez a dolog természetében rejlik. Még azzal sincs azonban rendben a dolog, ha megvannak minden egyes kiadási tételhez az írásbeli bizonyítékok, mert a felügyelet és ellenőrzés arra is kiterjed, hogy jogosan történt-e az a kiadás és ha igen, milyen alapon?

A legfontosabb kiadási tételeink a különböző segélyek. Sem az egyik, sem a másik nem folyósítható anélkül, hogy kétségtelenül, hitelesen megállapítva ne legyen, miben állott pl. a baleset vagy miben a betegség, mik lettek előbbinek a következményei, és milyen természetű, milyen tartamú volt az utóbbi. Ezeknek a leghitelesebb bizonyítéka pedig nem lehet más, mint az orvosi bizonyítvány és ezenkívül ott, ahol lehetséges, a bizalmi férfiak igazolása. Mi ritkán láthatjuk a sérülteket, vagy a beteget, de meg nem is vagyunk orvosok, hogy a betegség mibenlétét annak rendje és módja szerint megítélhessük. Meg kell tehát bízunk abban, amit a kezelő orvos a bizonyítványban mond és csak annak alapján utalványozhatjuk és folyósíthatjuk a segélyt. Ezért kell nekünk minden ilyen esetben okvetlenül az orvosi bizonyítvány.

Hanem a hibák legnagyobb része épp itt történik, ezeknek a kiállítására körül. Mi az egyes tagoknak kezelő-orvosait nem ismerjük, velük így általánosságban nem érintkezhetünk. A tagok figyelmét kell tehát felhívni, hogy a saját magunk érdekében is segítségünkre legyenek az itt tapasztalt visszás állapotok megszüntetésében. Ugyanis roppant sok munkát, levelezést, költséget okoz az egyesületnek, de még több kellemetlenséget nekünk és a segélyre igényt tartó tagoknak azon körülmény, hogy az orvosi bizonyítványok a legtöbb esetben hiányosan vannak kiállítva. Némelyik annyira felületes, hogy még azt sem tudjuk meg belőle, vajjon hát beteg volt-e az a tag tulajdonképpen, vagy sem, vagy beszélnek minderről, csak arról nem, amit nekünk megtudnunk kellene. Felkérjük ennél fogva tagjainkat, hogy ha netalán abba a sajnós helyzetbe jutnak, hogy akár baleset, akár betegség révén orvosi gyógykezelést kellene igénybe venniük, a hozzánk beküldendő orvosi bizonyítvány kiállítására nézve következőkre figyelmeztessék kezelő-orvosukat:

Balesetknél nemcsak annak a pontos meghatározása szükséges, hogy milyen természetű a sérülés, hanem azt is a lehető legnagyobb pontossággal kell megmondani, hogy mennyiben korlátozza az jelenleg a munkára és keresetképességre, mennyi ideig fogja azt előreláthatólag korlátozni és ha az állapot már

végleges, marad-e a sérülés nyomán bármi néven nevezendő testi fogyatkozás, rokkantság, amely az egész életre kihat, azaz örökös. Mennyire becsülhető továbbá % -ban a munkaképesség csökkenése, amelyet ez a testi fogyatkozás maga után von?

Betegségek esetén, amelyek nem balesetből származtak, nem elég azt mondani, — ami nagyon gyakori eset — hogy: »Bizonyítom, miszerint X. Y. általam gyógykezeltettem«. Ebből mi nem tudunk meg semmit. Az orvosi bizonyítványban ki kell tüntetnie lennie annak, hogy a tag mely naptól mely napig volt beteg, mi volt az ő tulajdonképeni betegsége és hogy ez a betegség öt mennyi ideig tartotta ágyban, illetve fosztotta meg teljesen a munka- és keresetképességétől. Követelnünk kell azt már csak azért is, mert ellenkező esetben tág tere nyílnék mindenféle visszaélésnek; a minthogy az erre irányuló kísérleteket sajnosan kellett tapasztalnunk.

A hiányos orvosi bizonyítvány alapján nekünk segélyeket folyósítanunk nem szabad, mert felelünk minden krajczárért. Kénytelenek vagyunk tehát vagy visszaküldeni az ilyen bizonyítványt, vagy egy új és jobb bizonyítvány beküldését szorgalmazni. Ez pedig arra vezet, hogy a tag segélyezésének ügye indokolatlan halasztást szenved, az orvos pedig képzelt zaklatást lát a dologban, és a legrosszabb esetben az egyesületet kárkoztatja ott, ahol ő maga volt a hibás. Hát az ilyenek megtörténte nincs szükségünk sem nekünk, sem a tagoknak, sem az orvos uraknak, mert ahogy tudjuk, hogy legjobb lelkiismeretünk szerint járunk el mi a magunk részéről, azonképen feltesszük az orvos urakról, hogy a bizonyítványok kiállítása körül ők a maguk részéről a legnagyobb jóhiszeműséggel járnak el mindig.

Felkérjük ennél fogva tagjainkat még arra is, hogy akinek segélyezés szempontjából orvosi bizonyítványra leend szüksége, az kezelő orvosának mutassa meg előbb ezen cikkünket szíves elolvasás végett. Sok kellemetlenségtől fogjuk így egymást megóvni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Hivatalos órák naponta délután 2—6-ig.

Értesítjük tagjainkat, hogy egyesületünk ügyésze Dr. Katscher Róbert minden kedden délután 2—4 óráig egyesületünk helyiségeiben — más napokon délután 3—6 óra között irodájában (Eötvös-utca 25/b) található.

Felhívjuk a t. Tagtársakat, hogy küldeményeiknél a postatakarékpenztári csekkre tagszámukat feljegyezni sziveskedjenek, hogy ezáltal a küldemények kezelése megkönnyíthessék s a hasonló nevek folytán előállható esetleges tévedések kikerülhetők legyenek.

Lapunk terjedelmét megnagyobbítván, módunkban áll a kartársak érdekeit érintő közleményeknek a megfelelő formában teret nyitni, felkérjük tehát a t. kartársakat, hogy ezentúl akár az összességet, akár az egyes kategóriákat érdeklő értesítéseikkel, vagy közlendőikkel a szerkesztőséget megkeresni sziveskedjenek, amely azokat megfelelő formában közölni illetve felhasználni fogja.

Kartársi üdvözléssel

A szerkesztőség.

Lapunk akadálytalan kézbesíthetése céljából felkérjük tagtársainkat, hogy mindenkor pontos lakcímüket, továbbá rangjuk és beosztásuk változását a kiadónival haladéktalanul közöljék.

Balesetek bejelentésénél követendő eljárás lapunk folyó évi 1. számában található.

A Vasuti Altisztek Országos Otthona értesíti t. tagjait, hogy helyiségeiben: Budapest, VIII. Fesztich-u. 4. sz. I. 18. alatt (Máv. nyugdíjház a keleti p. u. mellett) kényelmes vendég-

szoba áll a t. tagok rendelkezésére. A vendégszoba egy 24 órára személyenként 1 korona díj mellett vehető igénybe.

Értesítjük tagjainkat, hogy egyesületünk ügyésze, dr. Katscher Róbert, irodáját VI., Eötvös-utca 25/b szám alá helyezte át.

Lapunk terjesztése.

Egyesületünknek és az ő működésének megismertetése minél szélesebb körökben, tagok gyűjtése minél nagyobb számban ez ép ugy kötelessége az egyesület vezetőségének, mint az egyesületi tagok mindegyikének. Mert csak ilyen módon érhető el az, hogy az egyesület minél több és mennél nagyobb jótékony-ságot gyakorolhasson.

Egyesületünknek azért van lapja, hogy ez az egyesület érdekeinek szószólója. kifejezője legyen, hogy mintegy szellemi összekötő kapcsot képezzen az egymástól távol élő tagok között. Amde a lap ezzel még nem tett eleget a maga hivatásának, kell hogy többet is tegyen, kell, hogy élő erővel hirdesse ne csupán a tagoknak, de az egyesületen kívül állóknak is, hogy vagyunk, hogy áldásos működést fejtünk ki.

Célunk az, hogy ha valaki egyesületünk 4 csoportjának nem tagja, vagy oda bármily okból be nem léphet (tulakorosság stb.), de magát legalább baleset ellen biztosítani akarja, lapunk útján ezt elérhesse. **Fizet havonként egy koronát** s ezért megkapja lapunkat, részesül s jogsegélyben s ezenfelül halált vagy teljes és állandó munkaképtelenséget okozott balesetnél 2000 korona erejéig van biztosítva, részleges, állandó jellegű munkaképtelenség esetén pedig ennek megfelelő hányad arányában kárpótoltatik.

Minden egyes tagtársunknak érdeke, hogy ismerőseit, rokonait a lapra figyelmeztesse és a lap előfizetésére buzdítsa, mert minél szélesebb körben terjed el lapunk, annál messzebbre terjesztheti ki működését egyesületünk is és minél többen ismerik meg lapunk révén egyesületünk áldásos munkáját, annál többen fognak ezen a réven is rendes egyesületi tagokul beiratkozni. És minél többen lesznek az ilyen előfizetők, annál terjedelmesebb, jobb és tartalmasabb lapot adhatunk. Ami szintén mindnyájunk javára válik.

Értesítjük tehát az érdeklődőket, hogy **lapunk előfizetési ára balesetbiztosítással együtt havonként egy korona, negyedévenként három korona, fél-évenként hat korona, egész évre tizenkét korona.**

Egyesületünk négy csoportja bármelyikének tagjai természetesen díjtalanul kapják a lapot.

Csapó Pál kecskeméti lakos, a czegeledi oszt. mérnökség területén Kecskemét közelében beosztott mozgó őr, **cserélni óhajt** váltókezelő őrel bármely üzletvezetőség területére. Cserélni óhajtók forduljanak levélileg hozzá. Czim: **Kecskemét pályaudvar.**

Cserélni óhajtának szülővárosomba, Pécsre, váltókezelőnek, málházónak, irodaszolgának vagy kapusnak. Czimem: **Heringer Károly váltókezelő, Pozsony-megye, Bélaház-pályaudvar.**

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyeresé-
részesedés.

„Dordrecht”

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi dekretummal.

Részvénytőke:
4.000.000 korona.

Magyarországi fiók:
Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.

Igazgató: **Robitsek Henrik Ferencz.**

A „Dordrecht” az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy **magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékekben helyezi el.**

*Referenciák: Magyar Általános Hitelbank,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapest.*

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.

VÁSZON-, FEHÉRNEMÜ-ÁRUHÁZ

BODÓ ÉS NEMES BUDAPEST

BAROSS-TÉR 19.

A BAROSS-SZOBORRAL
SZEMBEN.
(A KÖZPONTI PÁLYA-
UDVAR TÖSZOMSZÉD-
SÁGABAN).

Áruházunk kizárólag jobb minőségű, kipróbált és feltétlen megbízható árucikkeket nyújt a vevőközönség rendelkezésére, miért is az összes eladott áruk jó- és színtartósságáért felelősséget vállalunk.
Eredeti végből, vágott anyagmintákat az alább jelzett **vászon, sifon, kanavászok és damaszt árukból**, ugyintén a férfi ing és női bluzra való **eredeti angol zefirből** kívánatra készséggel küldünk. Állandóan nagy választék férfi-, női- és gyermek-harisnyákban, valamint különféle matrózingekben. —
Menyasszonyi és férfi kelengyék a legszebb kivitelben állandóan raktáron.

Vásznak fehérneműekre. 1 vég 23 méter.	Sifon, 1 vég 23 méter.	Lepedővászon, varrás nélkül
Pamut creász 7 1/4 cm. széles ára 9.50 kor.	Madepolán, mosott, 20. szám ... ára 15.— kor.	Gyepen fehérített, középvastag . . . . . ára 18.— kor.
Magyar vászon 7 1/4 » » » 13.— »	Madepolán, mosott, 50. » » » 16.50 »	Rózsahegy, erős szálú . . . . . » 22.— »
Magyar vászon 8 1/4 » » » 14.— »	Madepolán, mosott, 100. » » » 18.— »	Szepességi, kiváló jó minőség... » 26.— »
Hattyú vászon 8 1/4 » » » 17.50 »	Sifon D. 52. szám . . . . . » 23.— »	Vászon alsó nadrágra.
Fehérnemű vászon 8 1/4 » » » 20.50 »	Sifon S. 54. » » » » 27.50 »	Késmárki erős, tartós minőség... ára 15.— kor.
Kelengye vászon 8 1/4 » » » 24.— »	Kanavász- és damaszt-árak ágyhuzatra.	Szepességi sodrott szálú . . . . . » 18.50 »
Fonál vászon 8 1/4 » » » 26.— »	Csikos damaszt, 1 vég 23 méter ára 21.— kor.	Köpper, 1 méter — 96, Csinvat, 1 m. » 1.20 »
Eredeti rumburgi vászon minden minőségben.	Virágos damaszt, 1 » 23 » » 23.— »	Asztalneműk és törülközők.
Paplanlepedő-vászon 180 cm. széles, 2.—, 2.50 kor.	Czernázott kanavász, 1 vég 23 m. » 15.— »	6. szem. fehér étkező készlet 6, 8, 10, 12, 18 kor.
Kész paplanlepedő . . . . . ára 7.—, 8.— kor.	Rumburgi lenkanavász, 1 vég 23 m. » 20.50 »	6 szem. kávé készlet . . . 3, 5, 7, 9, 12, 16 »
Kész lepedő varrás nélkül . . » 2.50, 3.— »	Angin belső huzatra 1 vég 15.—, 18.—, 20.— »	Dam. törülköző tucattja . . . . . 8, 10, 12, 16 »

Saját műhelyünkben készült uri- és női-fehérneműek, tartós anyagból és elsőrendű elkészítéssel.

Fehér, puha mellü férfi ingek.	Női ingek.	Férfi alsó nadrágok.
A. minőség; szép mintás mellü ára 3.50, 4.— kor.	Madepolán egyszerű kivitelé ára. 2.60, 3.— kor.	Csinvat, francia gombos szabás. ára 4.— kor.
M. minőség, remek damaszt elővel, ára 5.— »	Madepolán díszes . . . . . ára 4.—, 5.—, 6.— »	Csinvat, fűzős, szabás . . . . . » 3.— »
D. minőség, angol piké betéttel . . » 6.— »	Vásong-ing kézi himzéssel, ára 4.—, 5.— »	Köpper . . . . . ára gombos 3.20, fűzős 2.60 »
Fehér, sima mellü férfi ingek.	Rumburgi vászon díszes kivitelé 8, 10, 12.— »	Nyári puha színes ingek.
A. minőség . . . . . ára 3.50 kor.	Női hálókötös.	2 vagy 1 gombos nyakkal.
M. » » » » 4.50 »	Szegélyes . . . . . ára 2.60, 3.— kor.	Eredeti angol zefir . . . . . ára 5.50, 6.50 kor.
D. » » » » 5.50 »	Himzéssel . . . . . » 4.—, 5.— »	Zefir, megbízható jó minőségű » 4.—, 5.— »
Színes férfi ingek.	Díszes kivitelé . . . . . ára 6.—, 8.—, 10.— kor.	Rövid nyári nadrág . . . . . ára 1.50, 2.—, 3.— »
Eredeti angol zefir . . . . . ára 5.—, 6.— kor.	Férfi háló ing.	Fürdőruhák urak és hölgyek részére. Váll plédék minden minőségben.
Francia karton . . . . . » 4.—, 4.40 »	A. minőség, színtartó szegélydíszszel, ára 3.50 kor.	
Mosó karton . . . . . » 3.50 »	M. » » » » 4.40 »	

Nyakkendők és utazó takarókból állandóan dús választék.

Vidéki megrendelések utánvétellel küldetnek, csomagolás és szállítólevél nem számítatnak és 20 koronán felüli megrendelések bérmentve eszközöltetnek. A meg nem felelő árukat visszavesszük, értékét visszafizetjük.

A M. Á. V. t. tisztviselői és alkalmazottai a szabott árakból külön 10% árkedvezményben részesülnek.